

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/3/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7819202562
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7819202562.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudkýň JUDr. Andrey Galdunovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcov: 1/ P. A. C., C. N. E., O. XXXX/XX, 2/ P. F. C., C. N. Q., Q. XX, proti žalovanému: A. C., H.. XX.X.XXXX, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava zo dňa 12. októbra 2020 sp.zn. 12C/58/2019

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Rožňava zo dňa 12.10.2020 č.k. 12C/58/2019-69 a v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.Okresný súd Rožňava (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) zhora označeným uznesením odmietol podanie žalobcov doručené súdu dňa 3.9.2019 a nepriznal žalovanému náhradu trov konania proti žalobcom.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že dňa 3.9.2019 žalobcovia doručili súdu podanie, ktoré nespĺňa zákonom požadované náležitosti, je neúplné a nezrozumiteľné v časti označenia účastníkov konania a v časti petitu, z ktorého dôvodu ich súd uznesením zo dňa 12.12.2020 vyzval na odstránenie vád v zmysle § 129 ods. 1 CSP pod sankciou odmietnutia podania podľa § 129 ods. 3 CSP. Žalobcov vyzval na doplnenie podania v časti označenia účastníkov, ale aj v časti petitu, t.j. návrhu, ako má súd vo veci rozhodnúť. Žalobcovia na výzvu súdu doručili podanie, ktoré je obsahovo takmer totožné s podaním zo dňa 3.9.2019, a teda nedostatky v označení sporových strán a vo formulácii petitu napriek poučeniu neodstránili.

3. S poukazom na ust. § 129 CSP súd konštatoval, že podanie žalobcov aj s prihladnutím na ich doplnené podanie nespĺňa základné náležitosti žaloby, keďže je neúplné a nezrozumiteľné a vykazuje také nedostatky, pre ktoré nemožno v konaní pokračovať, preto ich podanie odmietol.

4. Proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podali odvolanie žalobcovia a vytýkali súdu, že nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Argumentovali tým, že ohľadne identifikácie žalovaného sa obrátili na Obecný úrad Q., pričom starostka obce sa vyjadrila, že záväzné vyjadrenie vydá na základe žiadosti okresného súdu a požiadali o doklady aj správcu konkurznej podstaty Poľnohospodárskeho družstva D. v likvidácii A.. A. K., pričom Krajský súd Košice im oznámil, že nemá žiadne doklady ohľadne Poľnohospodárske družstva D. a správca konkurznej podstaty je dlhodobo chorý.

5. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcov ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrário v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že uznesenie je potrebné zrušiť.

6. Pokiaľ sa súd prvej inštancie odmietol zaoberať podaním strany sporu, aj keď na to neboli splnené procesné podmienky, dopustil sa porušenia procesných práv strany sporu, čím boli dané dôvody na zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

7. Jedným zo základných predpokladov poskytovania spravodlivej súdnej ochrany stranám sporu je právna zásada založená na znalosti právnych predpisov súdom (*iura novit curia*). V súlade s uvedenou zásadou je potrebné tiež vykladať zákonné ustanovenia upravujúce požiadavky na zrozumiteľnú a určitú žalobu, na podklade ktorej sa začína súdne konanie. Základné náležitosti podania vymedzuje § 127 ods. 1, 2 CSP tak, že v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podanie sa podpíše. Ak ide o podanie vo veci samej, ktoré je neúplné, nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby ho doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako 10 dní, pričom povinnosťou súdu je uviesť, v čom je podanie neúplné a nezrozumiteľné, ako ho treba doplniť alebo opraviť (§ 129 ods. 1, 2 CSP).

8. Právnou teóriou je za nezrozumiteľné podanie považované podanie, ktoré vzbudzuje pochybnosti o svojom obsahu z hľadiska náležitostí, keď ten, kto podanie urobil, si svojimi tvrdeniami vzájomne odporuje, ponecháva nedokončené vety, uvádza nezmyselné argumenty, teda ide o podanie, z ktorého ani pri využití výkladových pravidiel nie je možné zistiť, ktoré skutočnosti sú pre rozhodnutie podstatné a čo má byť predmetom konania. Neurčitým podaním je podanie vzbudzujúce pochybnosti o identifikácii strán veci, právnych následkoch, najmä ak je rozpor medzi tvrdeniami obsiahnutými v podaní a samotným žalobným návrhom.

9. Z citovaného ustanovenia § 129 CSP vyplýva, že vo výroku uznesenia, ktorým súd vyzýva na odstránenie väd podania uvedie, akým spôsobom má strana sporu opraviť či doplniť podanie, v čom konkrétne vidí súd nedostatok podania, čo považuje za nesprávne, či zákonu nezodpovedajúce. K odmietnutiu podania, ktoré by podľa obsahu mohlo byť žalobou, možno pristúpiť len za splnenia predpokladov, ktorými sú: výzva súdu na odstránenie väd, náležité poučenie o spôsobe odstránenia väd, uplynutie stanovenej lehoty na opravu alebo doplnenie, splnenie poučovacej povinnosti súdu o procesných právach, pasivita alebo chybný postup strany sporu, ktorého výsledkom je nemožnosť súdu pokračovať v konaní. Pre naplnenie zásad spravodlivého súdneho konania pri odstránení väd podaní je nevyhnutné dodržiavanie základných princípov Civilného sporového poriadku, medzi ktoré patrí princíp právnej istoty (Čl. 2 CSP), rovnosti zbraní a zohľadňovania špecifických potrieb strán vyplývajúcich z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia (Čl. 6 CSP), majúciich osobitný význam pri uplatňovaní nárokov osobami bez náležitých právnych vedomostí. Na vyvažovanie odlišnej úrovne právneho vedomia strán sporu slúži aj všeobecná poučovacia povinnosť súdu (§ 160 CSP) i zásada posudzovania úkonov vykonaných stranami podľa povahy úkonu (Čl. 11 CSP, § 124 CSP).

10. Podľa § 160 ods. 1 CSP, súd poskytuje stranám poučenia o ich procesných právach a povinnostiach v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

11. Podľa § 160 ods. 2 CSP, súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

12. Poučovaciu povinnosť podľa § 160 ods. 1, 2 CSP súd nemá iba v prípade právne kvalifikovaných osôb, ak je a) stranou štát, štátny orgán alebo právnická osoba a osoba, ktorá za ňu koná, alebo jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) strana zastúpená advokátom, právnickou osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, odborovou organizáciou alebo fyzickou osobou, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

13. Poučenie adresované strane sporu o spôsobe, akým má odstrániť vady podania, sa musí viazať vždy na konkrétne okolnosti prípadu v závislosti od osoby, voči ktorej poučenie zo strany súdu smeruje, inak dochádza k zásahu do práva strany sporu na prístup k súdu a spravodlivý súdny proces.

14. Z podania žalobcov vyplýva, že ako žalovaného označujú A.H. C., ktorý je už mŕtvy, pričom nemajú vedomosti o jeho potomkoch, keďže zomrel v Spojených štátoch amerických a podľa obsahu podania majú záujem domáhať sa určenia, že poľnohospodárska pôda, vedená na určených listoch vlastníctva na meno A. C. ako vlastníka, patrí do dedičstva po A. C. B. Š. C..

15. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 12.2.2020 vyzval žalobcov, aby v lehote 10 dní doplnili svoje podanie v časti označenia účastníkov presným označením žalovanej strany tak, aby bolo uvedené jej meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, dátum narodenia, a ak je žalovaným právnická osoba, jej názov alebo obchodné meno, adresa sídla a identifikačné číslo organizácie a zároveň v časti petitu, t.j. návrhu, ako má súd vo veci rozhodnúť, doplnením návrhu tak, aby bolo zrejmé, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje a čoho sa žalobca domáha - mal by uviesť určitý, zrozumiteľný a vykonateľný návrh výroku, ako má súd rozhodnúť vo veci samej.

16. V tomto uznesení a ani iným spôsobom však súd nepoučil žalobcov v zmysle § 160 ods. 2 CSP o ich možnosti zvoliť si právneho zástupcu alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

17. V uznesení, ktorým súd vyzval žalobcov na odstránenie väd podania, ani neodcitol ust. § 160 CSP a ani bližšie nevysvetlil dostatočným spôsobom, čo je Centrum právnej pomoci, ako by mohol žalobcom pomôcť, ako konkrétne má o pomoc požiadať, na ktorú konkrétnu kanceláriu centra sa má obrátiť, ako sa môže s centrom skontaktovať, kde ho nájde, a že táto právna pomoc je pre žalobcov bezplatná.

18. Podľa názoru odvolacieho súdu aj súdom určená lehota 10 dní nie je dostatočná na odstránenie väd žaloby, ak žalobca má záujem dať sa zastúpiť advokátom alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

19. Ust. § 129 ods. 1 CSP hovorí o lehote nie kratšej ako 10 dní, avšak súd má zväžiť vzhľadom na zistené vady žaloby, akú lehotu na odstránenie väd poskytne a podľa názoru odvolacieho súdu, ak má byť reálne umožnené žalobcom dať sa zastúpiť a prostredníctvom zástupcu potom následne vady žaloby odstrániť, musí im byť poskytnutá lehota aspoň 30 dní.

20. Ako bolo uvedené vyššie, žalobcovia majú záujem domôcť sa určenia, že nehnuteľnosti zapísané na určených LV vo vlastníctve žalovaného patria do dedičstva, avšak nie sú schopní označiť a zistiť dedičov žalovaného a taktiež nie sú schopní správne naformulovať výrok rozhodnutia.

21. Na tomto mieste odvolací súd uvádza, že súd je povinný poskytnúť súčinnosť v záujme odstránenia väd podania tak, že vyzve žalobcov na odstránenie týchto väd a zároveň určí, ako majú žalobcovia tieto vady odstrániť a túto povinnosť si súd aj splnil.

22. Nie je však povinnosťou súdu poskytovať súčinnosť za účelom zistenia údajov potrebných k riadnemu podaniu žaloby, v tomto konkrétnom prípade súčinnosť smerujúcu k zisteniu právnych nástupcov žalovaného, ako aj k zisteniu rozsahu jeho vlastníctva a v tomto smere nahrádzať aktivitu žalobcov.

23. Je na žalobcoch, aby riadne označili žalovaného (žalovaných) v zmysle § 133 ods. 1 CSP a listinné dôkazy, ktoré za tým účelom potrebujú, sú povinní zabezpečiť si sami.

24. Zistenie údajov potrebných k riadnemu podaniu žaloby je vecou súkromnej iniciatívy strán sporu, ktorú súd nemôže nahradiť a vyžaduje sa teda aktívny prístup žalobcov v sporovom konaní, čo v štádiu začatia konania, resp. jeho iniciovania zahŕňa aj vykonanie primeraných šetrení za účelom dostatočnej identifikácie sporových strán, keďže o ich (hmotných) právach a povinnostiach sa v súdnom konaní má rozhodovať.

25. Riadne označenie sporových strán je dôležité aj z hľadiska posúdenia spôsobilosti označených osôb byť stranou súdneho konania (procesná subjektivita).

26. Ak totiž žalovaným je osoba bez procesnej subjektivity, bez ďalšieho to vedie k zastaveniu konania v zmysle § 161 ods. 2 CSP.

27. Rovnako rozsah majetku, ktorého sa má súdne konanie týkať, sú povinní zistiť a označiť žalobcovia a v tomto smere im rovnako súd nemôže poskytnúť súčinnosť.

28. Ak žalobcovia nevedia svoj nárok náležitým spôsobom uplatniť, majú možnosť zvoliť si zástupcu pre konanie, či už v osobe advokáta alebo inej osoby znalej práva, prípadne ak spĺňajú predpoklady

ustanovené zákonom o právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi, majú možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

29. Súd prvej inštancie tak predčasne, na základe výzvy na odstránenie väd podania bez predchádzajúceho poučenia o procesných právach žalobcov ich podanie odmietol, z ktorých dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vracia vec súdu na ďalšie konanie.

30. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude opätovne vyzvať žalobcov na odstránenie väd žaloby, pričom priamo v uznesení prípadne spolu s uznesením im bude adresovať poučenie podľa § 160 ods. 2 CSP o práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

31. Lehotu na odstránenie väd podania súd určí tak, aby žalobcom bola vytvorená reálna procesná možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa so žiadosťou o právnu pomoc na Centrum právnej pomoci (lehota aspoň 30 dní od doručenia výzvy), aby sa zo strany súdu nejednalo iba o formálne splnenie poučovacej povinnosti.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).